

Suradnja liječnika obiteljske medicine i gastroenterologa – mogućnosti na županijskoj razini

Leonardo Bressan¹, Lidija Gović-Golčić²

¹Ordinacija opće medicine Leonardo Bressan, dr. med.

²Ordinacija opće medicine Lidija Gović-Golčić, dr. med. spec.

SAŽETAK U posljednjih 20 godina opća/obiteljska medicina je, s obzirom na izvornu disciplinu (internu medicinu), razvila jedinstvene vještine i profesionalizam, budući da je usredotočena na teritorijalnu i izvanbolničku njegu sa specifičnim terapijskim pristupima. Nasuprot tomu, gastroenterologija je velika grana interne medicine koja obrađuje bolesti probavnoga sustava, pri čemu istražuje zahvaćene organe zahvaljujući prije svega endoskopskim postupcima kojima postavlja dijagnozu i kasnije liječenje tih patoloških stanja, ponajprije u bolničkim uvjetima. Razlike između obiteljskoga doktora i gastroenterologa u načinu otkrivanja bolesti i njihova liječenja donedavno su bile velika prepreka jedinstvenome pristupu liječenju ne organa, ne organskoga sustava, već oboljele osobe u cjelini, a što nije omogućivalo podizanje kvalitete skrbi o oboljelima. No, na području Primorsko-goranske županije (PGŽ), suradnja izabranih doktora obiteljske medicine i bolničkih doktora raznih specijalnosti pokrenuta krajem 2010. godine na inicijativu Podružnice Koordinacije hrvatske obiteljske medicine (KoHOM) u PGŽ-u, dovela je do znatnoga napretka u suradnji tih dvaju sektora, a što je rezultiralo bitnim poboljšanjima u skrbi o oboljelima.

KLJUČNE RIJEČI obiteljska medicina; gastroenterologija; međusektorska suradnja; rana prevencija i liječenje

Opća/obiteljska medicina, kao temeljni dio primarne zdravstvene zaštite, osigurava kontinuiranu i sveobuhvatnu zdravstvenu zaštitu za pojedince i obitelji. Obilježje opće/obiteljske medicine je dugotrajan osobni odnos između bolesnika i liječnika te pružanje skrbi koja obuhvaća promicanje zdravlja, prevenciju bolesti, liječenje i rehabilitaciju oboljelih i onesposobljenih. Liječnik opće/obiteljske medicine u pristupu zdravlju ili bolesti integrira biološke, psihološke i socijalne čimbenike, primjenjujući jedinstveni postupak konzultacije. Mjesto je to prvoga kontakta korisnika sa zdravstvenim sustavom, a temelji se na poznavanju bolesnika u kontekstu obitelji i zajednice, naglašavajući prevenciju bolesti i promicanje zdravlja.

Liječnik opće/obiteljske medicine jedini je odgovoran za cjelokupnu brigu za bolesnika. On se ne bavi liječenjem bolesti pojedinog organa ili sustava, nego cjelovitom skrbi o osobi u društvu u kojemu živi, te jedini prati bolesnika tijekom dugoga razdoblja i brine se o svim aspektima zdravstvenoga života osobe kao cjeline.

U posljednjih 20 godina opća/obiteljska medicina je, s obzirom na izvornu disciplinu (internu medicinu), razvila jedinstvene vještine i profesionalizam, budući da je usredotočena na teritorijalnu i izvanbolničku njegu sa specifičnim terapijskim pristupima.

Nasuprot tomu, gastroenterologija je velika grana interne medicine, koja obrađuje bolesti probavnoga sustava, pri čemu istražuje zahvaćene organe zahvaljujući

prije svega endoskopskim postupcima kojima postavlja dijagnozu i kasnije liječenje tih patoloških stanja, ponajprije u bolničkim uvjetima.

UNAPRJEĐENJE SURADNJE SPECIJALISTA OBITELJSKE MEDICINE I SPECIJALISTA GASTROENTEROLOGIJE U LIJEČENJU

Razlike između obiteljskoga doktora i gastroenterologa u načinu otkrivanja bolesti i njihova liječenja, donedavno su bile velika prepreka jedinstvenome pristupu liječenju ne organa, ne organskoga sustava, već oboljele osobe u cjelini, a što nije omogućivalo podizanje kvalitete skrbi o oboljelima. No, na području Primorsko-goranske županije (PGŽ), suradnja izabranih doktora obiteljske medicine i bolničkih doktora raznih specijalnosti pokrenuta krajem 2010. godine na inicijativu Podružnice Koordinacije hrvatske obiteljske medicine (KoHOM) u PGŽ-u, tijekom tih je godina dovela do znatnoga napretka u suradnji tih dvaju sektora, a što je rezultiralo bitnim poboljšanjima u skrbi o oboljelima.

OGRANIČENJA PRI PROPISIVANJU INHIBITORA PROTONSKE CRPKE: PROBLEMI I RJEŠENJA

Problem. Stalnim promjenama sadržaja Liste lijekova HZZO-a (kako „osnovne“ tako i „dopunske“) izabrani doktori obiteljske medicine sve su ove godine neprekidno

bili suočeni s poteškoćama pri propisivanju takvih lijekova (predloženih od strane bolničkih doktora) s obzirom na stručno vrlo limitirajuća ograničenja osiguravajuće kuće (HZZO), a na što se bolnički doktori nisu osvrtni zbog neadekvatnog poznavanja zakonskih i podzakonskih regula. Takvo je stanje prečesto dovodilo do nepotrebne i štetne konfrontacije bolesnika s mogućnostima njihovih izabranih doktora, a u slučajevima kad bi izabrani doktori popustili pritiscima i propisali predloženi lijek (a suprotno propisima osiguravatelja) HZZO bi administrativnim postupcima financijski redovito sankcionirao jedino izabrane doktore zbog tzv. „nanošenja poslovne štete“.

Rješenje. Kontinuiranim zajedničkim radom predstavnika izabranih doktora obiteljske medicine i predstojnika Interne klinike KBC-a Rijeka, kasnije i angažmanom ravnatelja KBC-a prof. dr. sc. Davora Štimca, uspjelo se uvjeriti stručno društvo za gastroenterologiju HLZ-a na potrebu pripreme prijedloga novih tzv. „smjernica HZZO-a“ za propisivanje inhibitora protonске crpke (IPP) te predlaganja istih Upravnome vijeću HZZO-a koje ih je, zahvaljujući dobroj pripremi i obrazloženjima, na kraju i uvrstilo u Listu lijekova, a što je trenutno omogućilo izabranim doktorima obiteljske medicine propisivanje IPP-a upravo sukladno medicinskoj doktrini i stručnim smjernicama.

**SURADNJA OBITELJSKIH DOKTORA I
GASTROENTEROLOGA – ZBLIŽAVANJE
I ZAJEDNIČKI PRISTUP OBOLJELOME**

Na tragu prvih pozitivnih rezultata kvalitetnoga dijaloga i suradnje oko spomenuta problema, rodila se ideja o trajnomu zajedničkom druženju obiteljskih doktora i gastroenterologa oko točno određenih tema na redovitim paritetnim sastancima, na kojima bi jedni drugima prezentirali novosti iz svoje domene, probleme s kojima se susreću u svakodnevnom radu s bolesnikom, te pokušali iznaći adekvatna rješenja i o tome postići suglasje.

Bolesnik između liječnika obiteljske medicine i gastroenterologa. Kvalitetnom „pripremom terena“, konačno je od 29. do 30. ožujka 2014. održan prvi takav zajednički stručni skup, na temelju zajedničke suradnje Hrvatskoga gastroenterološkog društva (HGD), podružnice Rijeka i KoHOM-a, podružnice Primorsko-goranske i Istarske županije, pod nazivom „Gastroenterologija u obiteljskoj medicini“, koji je u Puli okupio više od 140 sudionika iz obiju županija, uz sudjelovanje i zainteresiranih udruga poput udruge „HEPPATOS“ iz Rijeke, s obzirom na to da je tema stručnoga skupa bila fokusirana na hepatitis B i C.

Na okruglome stolu „Bolesnik između liječnika obiteljske medicine i gastroenterologa“ postavljene su smjernice zajedničke buduće suradnje te prezentirani novi projekti o načinima ranog otkrivanja hepatitisa i drugih aktualnih bolesti te načinima njihova pravodobnoga liječenja.

Redovitošću u susretima svakoga proljeća, razvijeni su jedinstveni projekti o ranom otkrivanju hepatitisa

B u objema županijama, bolestima jednjaka i želudca, nealkoholnoj masnoj bolesti jetre, upalnim bolestima crijeva i malignim bolestima probavnoga sustava.

Kako najuspješnije pristupiti gastroenterološkome bolesniku. Na drugome takvom skupu, 2015. godine, a koji je okupio 130 obiteljskih doktora, uz sudjelovanje specijalista gastroenterologa te bolničkih i izvanbolničkih liječnika drugih specijalnosti, obiteljski su doktori imali priliku s gastroenterolozima raspraviti kako najuspješnije pristupiti gastroenterološkom bolesniku.

U sklopu održanih interaktivnih radionica na kojima se analiziralo i raspravljalo kako pristupiti gastroenterološkom i hepatološkom bolesniku, usklađeni su zajednički stavovi kako što prije doći do dijagnoze i liječenja te kako poboljšati suradnju obiteljskih doktora i gastroenterologa.

Unaprjeđenje komunikacije obiteljskoga liječnika i bolničkoga specijalista. Na 3. simpoziju 2016. godine, a koji je okupio više od 170 sudionika, prikazane su teme iz hepatologije, o tumorima probavnoga sustava, endoskopskim pretragama, uz brojna zanimljiva i intrigantna predavanja, okrugli stol o komunikaciji obiteljskoga liječnika i bolničkoga specijalista te edukativna predstava.

Radi ubrzanja procesa rada, smanjenja broja nepotrebni specijalističkih pregleda i utroška vremena zdravstvenog osoblja, izabrani bi doktori obiteljske medicine trebali upućivati bolesnike na prvi pregled s prethodnom obradbom sukladno radnoj dijagnozi te popratnim pismom koje sadržava kliničko pitanje, sažetu anamnezu, patološke nalaze fizikalnoga pregleda, dosadašnju terapiju te pripadajuće komorbiditete, zaključak je održanog okrugloga stola. Takvim bi pristupom, korist imali i bolesnici i uključeni liječnici.

Virusni hepatitis, hepatocelularni karcinom, Maastricht V konsenzus. Četvrti takav simpozij, održan 2017. godine, ponovno je pobudio veliko zanimanje kako izabranih doktora obiteljske medicine, tako i njihovih bolničkih kolega, koji su ponovno mogli doznati novosti iz područja gastroenterologije i hepatologije, ovaj put s naglaskom na hepatitis B – cijepljenje i/ili liječenje, hepatocelularni karcinom, napuštanje biopsije, novi Maastricht V konsenzus, endoskopske promjene kao posljedica virusnih hepatitisa, koje su samo neke od tema obrađenih u predavanjima.

Uobičajeno, skup je završio okruglim stolom, tijekom kojega je naglasak bio na organiziranju probira na virusni hepatitis C na području Primorsko-goranske i Istarske županije.

Probir na kronični hepatitis C, preventivni programi, rana dijagnostika i palijativna skrb o oboljelim od malignih bolesti probavnoga sustava. Na 5. (sada već tradicionalnom) okupljanju obiteljskih doktora i gastroenterologa Primorsko-goranske i Istarske županije, a kojemu je ove godine nazočilo i nekoliko zainteresiranih kolegica i kolega iz drugih krajeva zemlje, sudionici su raspravili o pokrenutom projektu probira na kronični hepatitis C u tim dvjema županijama, o preventivnim

programima i ranoj dijagnostici tumora probavnoga trakta, pri čemu su obiteljski doktori prikazali mogući efikasni način ranog otkrivanja jedne od najčešćih malignih bolesti u nas, kolorektalnoga karcinoma, kojim se obuhvata ciljne rizične populacije na jednostavan i efikasan način može povisiti s današnjih 16 do 17% na više od 80%, bez dodatnih sredstava (!) te o mogućim i izvedivim palijativnim programima u bolesnika s malignim bolestima.

Uloga obiteljskoga liječnika u prevenciji i liječenju debljine. Kontinuirana uska suradnja između izabranih doktora obiteljske medicine i gastroenterologa, pokrenuta krajem 2014. godine na inicijativu podružnice Koordinacije hrvatske obiteljske medicine (KoHOM) u Primorsko-goranskoj županiji, dovela je do preciznijeg i ranijeg otkrivanja slučajeva najčešćih bolesti probavnoga sustava, uz znatno skraćivanje rokova za započinjanje bolničke obradbe te posljedičnoga liječenja takvih bolesnika.

Nadalje, suradnja oko više zajedničkih dodirnih tema nastavljen je i zajedničkim radom u raspravama na ovogodišnjemu 7. Hrvatskome kongresu o debljini i *EAGEN Postgraduate Course „Obesity-time to stop it“*, održanoga u Opatiji od 26. do 29. travnja (vidi *Medix* br. 130/131, str. 38-41), u radu kojega su ove godine sudjelovali i studenti medicinskih usmjerenja (budući doktori i buduće prvostupnice sestrištva), a koji je završio tribinom pod nazivom „Uloga obiteljskoga liječnika u prevenciji i liječenju debljine“.

BUDUĆE PREPORUKE

Zbližavanje dviju struka, a koje funkcioniraju u potpuno različitim organizacijskim, kadrovskim i ugovornim

uvjetima, kroz pokrenuto redovito stručno druženje na paritetnoj osnovi, izrodilo je nekoliko projekata koji su u ovom trenutku u implementaciji na županijskoj razini, među kojima su najznačajniji:

1. rano otkrivanje hepatitisa C u općoj populaciji i njegovo što brže liječenje
2. rano otkrivanje nealkoholnoga steatohepatitisa i metaboličkoga sindroma u općoj populaciji i njihovo što brže liječenje.

Također, u nastajanju su kvalitetni programi smanjivanja posljedica još dvaju zdravstvenih problema u općoj populaciji, a koji imaju dalekosežne materijalne i financijske posljedice za zajednicu:

1. Priprema novoga načina što bržeg otkrivanja kolorektalnoga karcinoma uz drastično uvećanje obuhvata u ciljnim dobnim skupinama, uz posljedično smanjivanje smrtnih ishoda i financijskog terećenja zdravstvenoga proračuna.
2. Priprema novih projekata o načinima suzbijanja pretilosti kako u odrasloj, tako i u školskoj dobi.

ZAKLJUČAK

Opisani model suradnje obiteljskih liječnika i bolničkih specijalista gastroenterologije, baziran na međusobnom uvažavanju, profesionalnoj korektnosti, kontinuiranom kako stručnom tako i osobnom druženju dviju profesija donosi dobrobit kako za lokalnu zajednicu (kroz uvećanje kvalitete zdravstvene skrbi) tako i za zdravstveni i državni proračun zbog smanjivanja troškova kasnoga liječenja i posljedica odsutnosti bolesnika s radnoga mjesta.

Collaboration among family medicine doctors and gastroenterologists – opportunities at the county level

Leonardo Bressan¹, Lidija Gović-Golčić²

¹Family Medicine Office Leonardo Bressan, Rijeka, Croatia

²Family Medicine Office Lidija Gović-Golčić, Rijeka, Croatia

SUMMARY In the last 20 years, general/family medicine has developed unique skills and professionalism whilst building upon its roots in the internal medicine discipline and focusing on territorial and outpatient care with specific therapeutic approaches. In contrast, gastroenterology is a large branch of internal medicine managing the digestive system diseases, exploring the affected organs thanks to endoscopic diagnostic procedures in the first place, and subsequently treating these pathological conditions, primarily in hospital conditions. For a long time, the differences between family doctors and gastroenterologists in diagnosing and treatment have been a major obstacle to a unique approach to treating a person as a whole, and it has not supported raising the quality of patient care. However, in the Primorje-Gorski Kotar County, the collaboration of family medicine doctors with hospital doctors of various specialties launched at the end of 2010 at the initiative of the Coordination of Croatian Family Medicine Physicians (KoHOM) in the Primorje-Gorski Kotar County has led to considerable progress in cooperation among these two sectors, resulting in substantial improvements inpatient care.

KEY WORDS family medicine; gastroenterology; cooperation, interdisciplinary; prevention; therapy

ADRESA ZA DOPISIVANJE

Leonardo Bressan, dr. med.
Ordinacija opće medicine Leonardo Bressan, dr. med.
Rijeka, Ivana Žorža bb
E-mail: ordinacija.bressan@ri.t-com.hr
Telefon: +385 51 541 632